

PRŮBĚŽNÁ ZPRÁVA

o uskutečňování Programu rozvoje vědních oblastí na Univerzitě Karlově (PRVOUK) za rok 2014

Varianta pro oblast humanitních a společenských věd

Kód programu: P04
Název programu: Institucionální a normativní proměny práva v evropském a globálním kontextu
Zúčastněné fakulty (jiné součásti) UK (na 1. místě uveďte fakultu koordinátora): Právnická fakulta
Koordinátor: prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.

A.

Souhrn dosažených výsledků programu, včetně plnění cílů programu

V roce 2014 pokračovalo uskutečňování projektu PRVOUK P04 v první řadě publikacemi výstupů významných vědeckých konferencí konaných v druhé polovině roku 2013: vědecká konference Právo, politika a soudobá společnost (ve spolupráci s P17 a Ústavem státu a práva AV ČR, v.v.i.), mezinárodní vědecká konference „Práva a povinnosti spojené s občanstvím Unie“ (ve spolupráci s P05 a P06 a Úřadem vlády ČR) a zejména mezinárodní vědecká konference ke stému výročí narození prof. Viktora Knappa (ve spolupráci s P05 a P06). Mimo to byla zvýšena v reakci na oponentský posudek k Bilanční zprávě k projektu PRVOUK P04 za roky 2012 a 2013 produkce zahraničních a cizojazyčných výstupů a zintenzivněna spolupráce s dalšími příbuznými projekty PRVOUK.

Z institucionálního hlediska proběhla zasedání rady projektu PRVOUK P04, a to konkrétně v termínech: 20. 3. 2014, 9. 6. 2014, 9. 10. 2014 a 13. 11. 2014.

V roce 2014 byly uskutečněny zejména následující semináře a konference:

- Konference „*Právní stát a mechanismy jeho ochrany v Evropě: česká perspektiva*“, která se uskutečnila dne 31. října 2014 v prostorách PF UK v Praze; Konference byla pořádána v rámci programů PRVOUK Právnickou fakultou UK ve spolupráci se Sekcí pro evropské záležitosti Úřadu vlády ČR. Výstupem z této konference bude anglická monografie vydaná v roce 2015, v době zpracování této průběžné zprávy probíhá její závěrečná korektura.
- Seminář „*Ekonomická terminologie v novém soukromém právu z pohledu ekonomické teorie*“. Seminář se uskutečnil dne 7. května 2014 v prostorách PF UK v Praze.
- Konference organizovaná ve spolupráci s Ústavem pro studium totalitních režimů a Národním archivem Praha dne 18. listopadu 2014 o změnách v československém právním řádu po roce 1948 z pohledu archivních dokumentů, výstupem bude sborník příspěvků.
- Dne 26. listopadu 2014 se uskutečnilo kolokvium na téma *mezioborové reflexe tzv. pozdní moderny*. Kolokvium se týkalo připravovaných monografií dr. Jana Koseka a doc. Ivana Muchy, které v rámci a s podporou programu vyjdou v roce 2015.
- Seminář „*Selhání corporate governance*“, který se uskutečnil dne 16. prosince 2014 v prostorách PF UK v Praze. Na semináři jako host vystoupil bývalý guvernér ČNB doc. Z. Tůma, dalšími vystupujícími byli členové katedry národního hospodářství.
- Odborná debata „*K právu pacienta na přeshraniční péči*“, uspořádaná Centrem zdravotnického práva na Právnické fakultě UK v Praze dne 16. prosince 2014.

Zhodnocení práce týmů z jednotlivých součástí fakulty a jejich spolupráce

Členové **katedry teorie práva a právních učení** se ve třetím roce uskutečňování projektu PRVOUK P04 věnovali výzkumu teoretických důsledků přijetí nového občanského zákoníku (zejm. otázkám dualismu soukromého a veřejného práva, vztahu soukromoprávní a trestní odpovědnosti právnických osob, proměny paradigmatu pramenů práva). Ve velké míře se rovněž zapojili do kolektivní monografie Viktor Knapp – vědecké dílo v proměnách času, zejména zpracováním kapitol o významu Knappova díla ovlivňující současnou podobu práva. Další zpracovaná témata zahrnují např. teoretické otázky soudobé regulace a deregulace společenských procesů či role soudní judikatury.

V dalších letech uskutečňování projektu se předpokládá zejména rozpracování problematiky recentních souvislostí relace soukromého a veřejného práva.

Členové **katedry ústavního práva** se ve třetím roce projektu PRVOUK P04 zaměřili zejména na přípravu kolektivní monografie s názvem „Analýza ústavního systému České republiky a návrhy jeho změn“, které bylo věnováno výjezdní zasedání katedry ústavního práva Právnické fakulty UK (zčásti společné s katedrou ústavního práva Právnické fakulty Masarykovy Univerzity v Brně) ve dnech 4. - 6. 6. 2014. Členové katedry diskutovali tyto tematické okruhy: relace postavení prezidenta, vlády, Parlamentu a Ústavního soudu v ústavním systému ČR (de constitutione lata a de constitutione ferenda), volební systémy v ČR (analýza dosavadních zkušeností a návrhy de constitutione lata a de lege ferenda), ústavněprávní aspekty členství ČR v EU.

V roce 2015 se plánuje uskutečnit ve spolupráci s Vídeňskou univerzitou konference na téma „Ústavní a mezinárodní právo“.

V jarních měsících 2014 bylo v gesci **katedry politologie a sociologie** prováděno kompletování čísla časopisu AUC Iuridica 1/2014, v němž vyšlo celkem šest článků členů katedry, z nichž čtyři byly dedikovány P04. Věnovány byly prolínání témat a perspektiv právní vědy, politologie a ekonomie za účelem hledání společného badatelského zájmu.

Ve stadiu recenzního řízení v časopise Legal Ethics (Hart Publishing, Oxford) je společná analýza T. Friedela a M. Urbana, pojednávající o kárných rozhodnutích Nejvyššího správního soudu týkajících se soudců, jejímž základem byl referát na konferenci „Legal Ethics at a Time of Regulatory Change“, konané v červenci 2014 v Londýně. Článek byl zatím publikován jako Charles University in Prague Research Paper No. 2014/II/2.

V roce 2014 se řešitelé (akademičtí pracovníci, popř. někteří doktorandi) působící na **katedře mezinárodního práva** zaměřili na několik oblastí, zejména některé otázky práva mezinárodních smluv (větší počet kapitol v kolektivní monografii), vztahu mezinárodního práva a vnitrostátního práva (P. Šturma), dále kosmického práva (M. Hofmannová, J. Ondřej) a ochrany lidských práv (V. Bílková, A. Tymofeyeva, P. Šturma). Část pracovníků a doktorandů se zapojila do kolektivních publikací, které navazují na konference organizované v rámci P 04 (popřípadě ve spolupráci s jinými programy), jako je monografie „Viktor Knapp – vědecké dílo v proměnách času“ a monotematická čísla časopisu AUC Iuridica č. 1/2014 a 2/2014.

V příštím období se výzkum zaměří na některé problémy odpovědnosti států a její kodifikace, sukcese států, státního území, jurisdikce a imunit.

Vědecká aktivita **katedry národního hospodářství** se ve třetím roce projektu PRVOUK 04 nadále věnovala analýze a hodnocení institucionálního rámce tržních ekonomik na národní i globální úrovni. V souvislosti s trvajícím dopady globální finanční a hospodářské krize se analýza tohoto institucionálního rámce přednostně zaměřila na analýzu

některých nových faktorů nestability národního i mezinárodního ekonomického vývoje, včetně nových forem tržních selhání.

V roce 2015 se předpokládá opět uskutečnění dvou vědeckých seminářů na téma společenská odpovědnost korporací a publikace kolektivní monografie zaměřené na toto téma.

Členové týmu **Centra zdravotnického práva** reagovali v rámci řešení PRVOUK 04 v roce 2014 zejména na dvě zcela zásadní legislativní změny dopadající na zdravotnické právo – nabytí účinnosti zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, a zákona č. 60/2014 Sb., kterým se mění zákon o veřejném zdravotním pojištění v souvislosti s transpozicí směrnice 2011/24/EU, o uplatňování práv pacientů v přeshraniční péči. V první části řešení projektu byla pozornost věnována určité dvojkolejnosti právní úpravy, vyplývající z ne zcela jednoznačného vztahu občanského zákoníku k zákonu č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, dopadající na vybrané instituty zdravotnického práva (informovaný souhlas, zástupný souhlas) a koncepčním změnám v odpovědnosti za újmu způsobenou při poskytování zdravotních služeb. V druhé části projektu se pak členové zabývali problematikou přeshraniční péče a hodnocení způsobu, jakým byla do českého právního řádu transponována směrnice 2011/24/EU.

V dalších letech se řešitelé zaměří zejména na hlubší analýzu vzájemného vztahu zákona o zdravotních službách a občanského zákoníku, a z něho pramenící aplikační problémy v klinické praxi.

Členové **Centra právní komparatistiky** (dále jen „CPK“) se v roce 2014 soustředili převážně na 3 oblasti unijního veřejného práva. Dva členové se zabývali otázkami ústavního unijního práva a jeho vlivu na ústavní právo členských států EU v evropském projektu organizovaném univerzitou Salzburg, otázkami konstituování unijních soudů a metodou výkladu unijního práva, zejména s ohledem na výklad teleologický a užívání maximy effet utile. Dva členové CPK se zapojili do výzkumu fungování evropského soutěžního práva. Přednášeli na konferenci ASCOLA (Academic Society for Competition Law) ve Varšavě na téma prosazování základních lidských práv v řízení v soutěžních věcech a konečně se zabývali otázkami evropské soutěžní sítě. Jedna členka CPK se trvale soustřeďuje na otázky azylového a cizineckého práva, zejména jeho uskutečňování v právu Evropské unie.

Akademičtí pracovníci z **katedry trestního práva** participují na projektu PRVUKu 04 jen v menší části, a to dílčím projektem Trestní odpovědnost právnických osob. Jak se ukazuje, jedná se o velmi nosné téma. Institut trestní odpovědnosti právnických osob, který se jako umělý prvek uhnízdil v posledních čtyřiceti, padesáti letech v právních řádech kontinentální Evropy budovaných tradičně na základě odpovědnosti fyzických osob za zaviněná jednání, poskytuje dostatek podnětů k vědecké práci. Přispívá k tomu i nepřilíš kvalitně zpracovaný český zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim (zák. č. 418/2011 Sb.), a to jak v rovině viny, tak v rovině sankcí, i pokud jde o řízení proti právnickým osobám. Významným výstupem je publikovaná monografie – disertační práce dr. Bohuslava (Bohuslav, L.: Trestní odpovědnost právnických osob, Plzeň: Aleš Čeněk, 2014), odborné články a komentář k zákonu o trestní odpovědnosti právnických osob (Jelínek, J., Herczeg, J.: Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob. Komentář s judikaturou. 2. vydání. Praha: Leges, 2014).

V dalších letech uskutečnění projektu bude téma trestní odpovědnosti právnických osob dále zkoumáno, a to jak z hlediska aplikačního, tak i legislativní praxe.

Řešitelé projektu PRVOUK P04 věnující se problematice evropského práva (**JUDr. Zemánek a doc. Král**) zaměřili svou pozornost v roce 2014 na prohloubení analýzy strukturovaného vztahu mezi právem EU a právními (ústavními) řády členských států – záruk respektování autonomie obou a nástrojů zabudovaných ve Smlouvách k zajištění koheze evropského víceúrovňového svazku, dále na upevňování demokratické legitimacy EU, poněkud otřesené způsobem řešení dluhové krize (jistý návrat k mezivládní metodě) a

konečně teoretickým východiskům a obecným metodologickým vodítkům k tomu, jak postupovat při transpozici, výkladu a aplikaci směrnic v ČR.

V dalším období se pozornost zaměří také na roli ústavního soudnictví (včetně SDEU) při vytváření evropského transnacionálního právního prostoru a dále na rozpracování problematiky vnitrostátních účinků unijních aktů.

Tým **Ústavu právních dějin PF UK** pod vedením prof. JUDr. Jana Kuklíka se v roce 2014 podílel na formulaci zaměření projektu z hlediska právněhistorických aspektů. Zkoumal změny v československém právním řádu po roce 1948 z pohledu archivních dokumentů a připravoval anglickou monografii o historickém kontextu českého práva, která bude rovněž výstupem projektu.

Reflexe připomínek hodnotící komise PRVOUK pro oblast teologie, filozofie a práva (předsedkyně prof. Ivana Noble, Ph.D.)

1. připomínka: V tabulce publikační činnosti by bylo dobré zohlednit, kolik monografií, odb. článků, kapitol v knihách je česky, kolik cizojazyčně.

vypořádání: Struktura přehledu publikační činnosti odpovídá doporučené formě ve vzorovém formuláři bilanční zprávy obdrženém z RUK. Doporučená forma i výsledná struktura reaguje na výše uvedenou připomínku.

2. připomínka: Cizojazyčné publikace jsou zastoupeny menší měrou než v ostatních projektech (např. 3 cizojazyčné monografie z 21).

vypořádání: Oproti minulým letům došlo k navýšení důrazu na zahraniční výstupy (počet cizojazyčných monografií v roce 2014 je 3 z 12).

3. připomínka: Odborné články jsou navíc ve své většině velmi krátké, a je pak otázkou, zda je srovnatelný třístránkový komentář s 25 stránkovou odbornou studií v jiném oboru. U některých článků rozsah stran není uveden.

vypořádání: Délka recenzovaných článků je variabilní a závisí na zvoleném předmětu zkoumání a cílech, které si autor při zpracování tohoto předmětu vytknul. Adekvátnost zpracování odborných článků posuzují recenzenti odborných periodik, v nichž jsou publikovány. Z hlediska průběžné zprávy byla tato připomínka reflektována tím, že odborné články (byť by byly vydané v recenzovaných časopisech) kratší než 5 stran jsou hodnoceny jako „jiný výstup“ (postupováno bylo podle metodiky vzorového formuláře zaslaného z RUK).

Shrnující připomínky: Je třeba posílit cizojazyčné publikace. Příští zprávu bude dobré opatřit tabulkou s výsledky, kde budou zvlášť vyznačeny cizojazyčné výsledky, a kde bude jasně rozlišeno, zda se jedná o 1-3 stránkový komentář či o odbornou studii.

vypořádání: Cizojazyčné publikace byly oproti minulým letům zvýšeny (viz vypořádání připomínky č. 2). V části B bilanční zprávy je obsažena tabulka s výsledky, kde jsou zvlášť vyznačeny zahraniční výsledky a kde je rozlišeno, zda se v případě recenzovaného článku jedná o kratší útvar (do 5 stránek) či o delší odbornou studii. Při zpracování průběžné zprávy, bylo postupováno v souladu s metodikou poskytnutou ze strany RUK.

B.**Výsledky dosavadního uskutečňování programu****Struktura přehledu publikační činnosti:**

Publikační činnost	Domácí	Zahraniční
Monografie	4	0
Kapitola v kolektivní monografii	20	6
Článek v recenzovaném periodiku	70	9
Příspěvek v recenzovaném konferenčním sborníku	9	1
Kritický komentovaný překlad		
Vědecký slovník		
Jiný výsledek	10	2
Celkový počet výsledků	113	18

Zpracováno dle OBD k 12. únoru 2015

Odkaz na nejvýznamnější publikace:

- Gerloch, Aleš (ed.): Viktor Knapp. Vědecké dílo v proměnách času. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014, 730 str., ISBN: 978-80-7380-509-8 (monografie byla navržena RUK na cenu Hlávkovy nadace).
- Kühn, Zdeněk: Prospective and retrospective overruling in the Czech legal system, The Lawyer Quarterly: International Journal for Legal Research, roč. 4, č. 2, 2014 str. 139 – 154.
- Antoš, Marek: Fiscal Stability Rules in Central European Constitutions. In: Adams, Maurice, Fabbrini, Federico a Larouche, Pierre (eds.): The Constitutionalization of European Budgetary Constraints. Oxford: Hart Publishing, 2014, str. 205–222.
- Hofmann, Mahulena (ed.): Space Communication and Dispute Settlement, Baden-Baden: Nomos, 2014, 201 str.
- Šturma, P., Trávníčková, Z. (eds.): Výklad a aplikace mezinárodních smluv v průběhu času. Praha: ČSMP, 2014, 164 s.
- Urban Jan: Ekonomie bez mýtů a iluzí. Praha: GRADA, 2014, 208 s.; ISBN 978-80-247-4132-1.
- Urban, Jan a kol.: Ekonomie regulace: Selhání corporate governance. Nakladatelství V. Lelek, 2014, ISBN 978-80-904837-5-0.
- Peterková, Helena: Defensive Medicine in the Czech Republic — an underestimated consequence of the fear of medical liability, Lex Medicinae. Numero especial – IV EAHL conference. Revista Portuguesa de Direito da Saúde, Coimbra, 2014, str. 215-221. ISSN 1646-0359.
- Dumbrovský, Tomáš, Petkova, B., Van Der Sluijs, M., Judicial Appointments: The article 255 TFEU Advisory Panel and selection procedures in the Member States, Common Market Law Review, 2014, Vol. 51, No. 2, pp. 455-482. (impakt faktor 2.422)
- Tichý, Luboš, Potacs, Michael, Dumbrovský, Tomáš: Effet utile, Praha, 2014, 167 s.
- Bohuslav, Lukáš: Trestní odpovědnost právnických osob, Plzeň: Aleš Čeněk, 2014.
- Zemánek, Jiří: Verstärkte Verantwortung und Sanktionsmechanismen in einer demokratisch fundierten WWU-Verfassung, in: Verantwortung, Haftung und Kontrolle des Verfassungsstaates und der Europäischen Union im Wandel der Zeit,

eds. Iliopoulos-Srangas, J./Biernat, S./Potacs, M., Societas Iuris Publici Europaei vol. 9, Nomos, 2014, ISBN 978-3-8487-1895-8

- Král, Richard: Směrnice EU z pohledu jejich transpozice a vnitrostátních účinků, Praha: C. H. Beck, 2014, 327 s.
- Kuklík, Jan: K problematice restituce židovského majetku v ČR v letech 1989-2012, In: Bílá místa ve výzkumu holocaustu, Praha 2014, str. 188 -201.

C.

Údaje o počtu osob zúčastněných na programu platné ke dni 31. 12. 2014

Celkový počet akademických a vědeckých pracovníků	64
Celkový počet studentů doktorských studijních programů	21

D.

Rámcový přehled vynaložených finančních prostředků¹

Pod tabulku můžete uvést komentář k výdajům.

Typ nákladů	Rok 2014 (tis. Kč)
Osobní náklady (mzdové prostředky a odvody)	2 910
Stipendia	134
Provozní náklady a služby	1 498
Doplňkové a režijní náklady	1 587
Investice	0
FÚUP	218
Celkem	6 347

E.

Přehled dlouhodobého hmotného nebo nehmotného majetku v hodnotě přesahující hodnotu stanovenou právním předpisem pro veřejnou zakázku malého rozsahu², který byl pořízen z finančních prostředků na PRVOUK

Uveďte vždy název přístroje a cenu v Kč (bez DPH).

Položka „investice“ nebyla v roce 2014 rozpočtována.

Datum a podpis koordinátora:

.....

¹ Uvádějte finanční prostředky na PRVOUK bez bonifikace společných programů; nezahrnujte ani prostředky převedené za rok 2013 do FÚUP. V řádku „FÚUP“ uveďte vždy částku nedočerpanou v roce 2014 a převedenou do FÚUP pro využití v roce 2015.

² tj. aktuálně v hodnotě nad 2 mil. Kč bez DPH

Podpis děkana:

Fakulta/ součást	Jméno, příjmení, titul děkana/ředitele	Datum a podpis děkana/ředitele
Právnická fakulta	prof. JUDr. Jan Kuklík, DrSc.	